

Kr. 15 Ø. pr. Dag, medens de private Entreprenører betaler 3½ Kr. ved akkurat samme Slags Arbejde. Det er en Karring-
hed fra Statens Side, som jeg synes ikke er rigtig, og som ret beset har langt større social Rækkevidde og socialt set gør langt større Skade, end man vistnok fra vedkommende Ministres og Embedsmænds Side tager i Betragtning. Det forekommer mig, at Staten bør spørge om, hvorvidt den bør lade Billighedshensynet være det afgørende eller hvorvidt den bør lade det sociale Hensyn i den vedkommende Borgergruppes Erhvervsforhold være det afgørende. Den bør tage noget mere Hensyn til den sociale Side af Sagen, og ikke for at spare nogle faa Øre om Dagen skade en stor Gruppe af Borgere i deres Erhvervsbestrebelse.

Det samme gælder den Maade, hvorpaa Staten har stillet sig over for de Arbejdsmænd, der ere tagne i Arbejde rundt omkring i Provinserne. Her er Stillingen den, at naar undtages en eneste enkelt By, min Valgkreds, Horsens By, hvor vedkommende Jernbaneembedsmand betaler Jernbanearbejderne den samme Timeløn, der er gængs i vedkommende By, saa er der ikke en Plads i Landet, hvor Staten er gaaet til at betale sine Arbejdsmænd blot noget nær det samme, som de private betale for samme Arbejde, og det er tydelig kommet til Orde, hvorfor man ikke gør det, det er, fordi Staten og dens Embedsmænd føle det som en Pligt ikke at øve noget Pres til at gaa for højt op med Lønnen, fordi det vil virke skadeligt for de private Arbejdsgivere. Det er ret tydelig udtalt fra forskellig Side, at vel var den Løn, der forlangtes, rimelig, men det kunde Staten aldeles ikke gaa med til at give, fordi man saa risikerede at foranledige, at de private kom til at give endnu mere, end de hidtil havde givet. Og naar man nu erindrer, at Arbejderne dog lige saa fuldt ere Statsborgere som Arbejdsgiverne, saa forekommer det mig, at man burde have sagt saaledes: Arbejderne ere mindst lige saa gode Statsborgere som Arbejdsgiverne, og de ere i alt Fald langt flere, og vi bør ikke her lade vore Lønninger bestemme af Hensyn til den ringe Del af Statsborgere, der ere Arbejdsgivere, men lade dem bestemme af Ret og Billighed, af hvad andre betale for den samme Arbejdskraft rundt omkring. Der er fremkommet det ret mærkelige Forhold, at naar Landarbejderne i Stationsbyerne i Nærheden af saadanne større Købstæder, hvor det er lykkedes at opnaa en noget højere Timeløn, have anmodet om at faa en

Betaling, der nogenlunde stod i Forhold til deres Arbejds Værdi — Reglen har været den, at man ude i Stationsbyerne har betalt Arbejdsmændene 20 à 25 Øre i Timen — saa har man svaret dem nej, det kan man ikke, thi her maa tages det Hensyn, at hvis Statsbanerne sætte Lønnen op for Jernbanens løse Arbejdere, kan det føre med sig, at Bønderne, Landbrugerne, enten komme til at savne Arbejdskraft, eller at ogsaa de komme til at give en højere Løn. Her ser man, at Staten atter ikke tager Hensyn til de almindelige Borgers Interesser, men tager Hensyn til den enkelte Klasses økonomiske Interesser og siger: Her lade vi ikke det være det afgørende, hvad der er ret og rimeligt, men det afgørende for os er det, at ikke Bønderne komme til at betale den højere Løn.

At det her ikke er Billighedshensynet alene, som har gjort sig gældende, har man nogle ganske interessante Beviser paa. Mellem Horsens og Vejle ligger der en Stationsby, der hedder Løsning. Der havde Arbejdsmændene 20 Øre i Timen, og de anmode om at faa Lønnen forhøjet til 28 Øre, der svarer til, hvad de private Entreprenører betale paa denne Plads for Jordarbejder. Statens Embedsmand svarede dem: ikke en Øre kunne I faa i Forhøjelse, og da Arbejderne saa sagde: ja, men saa ville vi ikke fortsætte med Arbejdet her, saa tager den vedkommende Jernbaneembedsmand Arbejdere fra Horsens By til 34 Øre Timen, kører dem ud til vedkommende Landplads, betaler dem Timeløn for at sidde paa Jernbanen og køre ud og hjem, hvorved de komme op paa en 15—20 Øre i Merudgift pr. Arbejdstime, end hvis de havde brugt de vedkommende Arbejdere paa Pladsen. Her slipper pludselig Billighedskravet op, her er slet ikke Tale om for Statsbanerne at faa Arbejdet udført paa den billigst mulige Maade, men her gjaldt det om, selv med Omkostninger for Statskassen, at holde Lønkrav nede og derved forhindre, at Lønnen mulig stiger for Bønderne paa den vedkommende Egn. Dette forekommer mig at være, socialt set, hensynsløst overfor de vedkommende Statsborgere, over for disse Landarbejdere. Det forekommer mig endvidere rent forretningsmæssigt set at være en daarlig Økonomi fra Statsbanernes Embedsmænds Side at nægte at betale 28 Øre i Timen og saa hente Folk ud i Stedet, der i Virkeligheden komme op paa nogle og fyrretyve Øre i Timen. Det samme har gentaget sig i Aar.